

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/cieplo/charakterystyka-rynku/7182,2016.html>
03.05.2024, 08:28

2016

Przedsiębiorstwa koncesjonowane

W 2016 r. na regulowanym rynku ciepła działało 428 przedsiębiorstw, które posiadały koncesje udzielone przez Prezesa URE na działalność w zakresie wytwarzania, przesyłania i dystrybucji oraz obrotu ciepłem.

Od pierwszego badania w 2002 r., zarówno liczba koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych, jak i badanych zmniejszyła się o połowę, co spowodowane było przede wszystkim zmianami w ustawie - Prawo energetyczne, a także przekształceniami organizacyjnymi i własnościowymi w ciepłownictwie.

Ważne jest jednak to, że zdecydowane zmniejszenie od 2002 r. liczby koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych ma w istocie niewielki wpływ na ograniczenie potencjału koncesjonowanego ciepłownictwa w Polsce i co jest z tym związane obszaru regulowanego przez Prezesa URE.

Zmiany w strukturze form prawnych przedsiębiorstw ciepłowniczych świadczą o intensywności przekształceń własnościowych i organizacyjnych w polskim ciepłownictwie. W 2002 r., działalność w formie spółek kapitałowych prowadziło nieco ponad 80% koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych, natomiast w 2016 r. już ponad 93%. Zmieniły się również relacje w grupie spółek kapitałowych pomiędzy spółkami akcyjnymi a spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością. Udział spółek akcyjnych zmniejszył się od 2002 r. o 7,1 punktu procentowego, natomiast udział spółek z ograniczoną odpowiedzialnością wzrósł o 20 punktów procentowych.

W ciągu czternastu lat badań sektora udział podmiotów zajmujących się wytwarzaniem ciepła zmniejszył się o 2,3 punktu procentowego, natomiast o 5,1 punktu procentowego wzrósł udział przedsiębiorstw świadczących usługi dystrybucyjne. Część podmiotów posiadających koncesje wyłącznie na dystrybucję i obrót ciepłem wytwarzała ciepło we własnych źródłach, które ze względu na moc zainstalowaną nie przekraczającą 5 MW nie podlegały koncesjonowaniu.

W 2016 r. 79% badanych koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych posiadało jednolitą strukturę właścicielską, z czego 62,6% było własnością sektora publicznego, a pozostałe przedsiębiorstwa były w rękach sektora prywatnego, zarówno inwestorów krajowych, jak i zagranicznych. W zdecydowanej większości przedsiębiorstw sektora publicznego funkcje właścicielskie sprawowały organy samorządowe (94%).

Potencjał ciepłownictwa

Koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze dysponują zróżnicowanym i rozdrobnionym potencjałem technicznym określanym przez dwie podstawowe wielkości, tj. zainstalowaną moc cieplną oraz długość sieci ciepłowniczej.

W 2016 r. całkowita moc cieplna zainstalowana u koncesjonowanych wytwórców ciepła wynosiła 54 259,8 MW (w 2002 r. - 70 952,8 MW), a moc osiągalna - 53 434,7 MW (w 2002 r. - 67 285,4 MW).

Koncesjonowani wytwórcy ciepła wytwarzają ciepło w źródłach różnej wielkości z przewagą ilościową źródeł małych do 50 MW (58,1% w 2016 r.). Tylko dziesięć koncesjonowanych przedsiębiorstw dysponowało mocą osiągalną swoich źródeł przekraczającą 1 000 MW, a ich łączna moc osiągalna stanowiła prawie 1/3 mocy osiągalnej wszystkich źródeł koncesjonowanych. Podmioty te działały również w obszarze wytwarzania energii elektrycznej.

Koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze dysponowały w 2016 r. sieciami o łącznej długości 20 744,9 km, przy czym należy zaznaczyć, że wielkość ta obejmowała sieci ciepłownicze łączące źródła ciepła z węzłami cieplnymi oraz sieci niskoparametrowe - zewnętrzne instalacje odbiorcze. Spośród badanych przedsiębiorstw 9,2% nie posiadało sieci. W całym okresie badań długość sieci przypadająca na jedno koncesjonowane przedsiębiorstwo ciepłownicze uległa podwojeniu. W 2016 r. na jedno przedsiębiorstwo przypadało 52,3 km sieci wobec 23,8 km w 2002 r.

Pomimo, że liczba badanych przedsiębiorstw zmniejszyła się od 2002 r. prawie o połowę, to łączna wartość majątku trwałego brutto koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych wzrosła o 55,6%, a majątku trwałego netto o 70,6%. Zdecydowana większość majątku ciepłowniczego (57,6%) skoncentrowana była w spółkach akcyjnych, które stanowiły tylko 19,0% badanych przedsiębiorstw. Dalsze 41,3% majątku skupiały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (74,4% badanych przedsiębiorstw).

W 2016 r. zaobserwowano znaczny spadek nakładów inwestycyjnych w koncesjonowanym ciepłownictwie. Nakłady związane z działalnością ciepłowniczą w łącznej wysokości 2 987,1 mln zł były o 33,2% niższe niż w 2015 r., pomimo że udział przedsiębiorstw inwestujących wzrósł o 2,4 punktu procentowego w stosunku do 2015 r. Obniżeniu uległy przede wszystkim nakłady przeznaczone na inwestycje w źródła ciepła - o prawie 40%.

Finansowanie inwestycji przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze odbywało się głównie ze środków własnych. W 2016 r. udział środków własnych w finansowaniu poniesionych nakładów wyniósł prawie 83% nakładów całkowitych.

Produkcja ciepła i zużycie paliw

W 2016 r. wytwarzaniem ciepła zajmowało się 88,8% wszystkich badanych przedsiębiorstw ciepłowniczych. Wytworzyły one łącznie z ciepłem odzyskanym w procesach

technologicznych (odzysk ciepła) 416,9 tys. TJ, co oznacza wzrost o 5,8% w stosunku do roku poprzedniego.

Znaczna część ciepła wytworzonego przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze była przeznaczona na zaspokojenie własnych potrzeb, a pozostała jego część wprowadzona została do sieci ciepłowniczych zarówno własnych, jak również sieci będących własnością innych przedsiębiorstw. Przy czym ostatecznie do odbiorców przyłączonych do sieci, po uwzględnieniu strat podczas przesyłania, trafiło 56,5% ciepła. Połowa ciepła oddanego do sieci (49,9%) była przedmiotem dalszego obrotu.

W 2016 r. spośród 401 wytwórców ciepła biorących udział w badaniu tylko 30% wytwarzało ciepło w kogeneracji. Udział ciepła wytwarzanego w kogeneracji z produkcją energii elektrycznej w produkcji ciepła ogółem kształtuje się od kilku lat na niezmiennym poziomie, w 2016 r. wyniósł 61%, tj. 234,7 tys. TJ.

Badania pokazują, że dywersyfikacja paliw używanych do produkcji ciepła postępuje bardzo powoli. Pomimo spadku udziału paliw węglowych w produkcji ciepła - o 6,7 punktu procentowego w porównaniu z 2002 r., w 2016 r. paliwa węglowe w dalszym ciągu stanowiły 3/4 paliw używanych w źródłach ciepła. W latach 2002-2016 zaobserwowano wzrost udziału paliw gazowych - o 3,5 punktu procentowego i źródeł OZE - o 4,7 punktu procentowego.

Sprzedaż i ceny sprzedaży ciepła

W 2016 r. wolumen sprzedaży ciepła ogółem przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze (łącznie z odsprzedażą innym przedsiębiorstwom) wyniósł 369 809,8 TJ, a więc był wyższy o 7,0% niż w 2015 r. (345 585,3 TJ).

Nieco ponad 40% wolumenu sprzedaży ciepła realizowane było bezpośrednio ze źródeł. Tylko 15,4% ciepła sprzedawanego bezpośrednio ze źródeł dostarczone zostało do odbiorców końcowych, a pozostała część trafiła do sieci ciepłowniczych dystrybutorów. W przypadku sprzedaży ciepła za pośrednictwem sieci ciepłowniczej do odbiorców końcowych trafiło aż 97,3% ciepła.

W 2016 r. średnia cena ciepła sprzedawanego ze wszystkich koncesjonowanych źródeł wytwarzających ciepło wyniosła 38,27 zł/GJ - była o 0,9% niższa niż w 2015 r.

W latach 2002-2016 nastąpił istotny wzrost cen ciepła sprzedawanego z koncesjonowanych źródeł. Nominalny wzrost cen ciepła w tym okresie wyniósł 66,5%, natomiast realny wzrost cen ciepła tj. uwzględniający wskaźnik inflacji w tym okresie wyniósł 27,0% (skumulowany wskaźnik inflacji w tym okresie wyniósł 31,17%).

Stawka opłaty za usługi przesyłowe ukształtowała się w 2016 r. na poziomie niższym o 0,6% niż w 2015 r. i wyniosła 17,38 zł/GJ.

Sytuacja ekonomiczna

Kondycja finansowa koncesjonowanego sektora ciepłowniczego w latach 2002-2016 uległa wyraźnej poprawie. Warto zauważyć, że zmniejszanie się z roku na rok liczby badanych koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych nie znalazło odzwierciedlenia w spadku przychodów sektora. Wręcz przeciwnie - od kilku lat notowany jest jego systematyczny wzrost.

W 2016 r. zanotowano wzrost przychodów o 6,4% w stosunku do roku ubiegłego, przy spadku kosztów o 2,5%.

Koszty stałe obniżyły się o 8,1%, a zmienne wzrosły o 2,7%. Wśród kosztów zmiennych obniżeniu uległy koszty paliwa technologicznego - o 5,3% (podobnie jak w roku poprzednim - 5,4%). Koszty paliwa technologicznego stanowiły w 2016 r. 43,6% kosztów wytwarzania ciepła.

Wśród kosztów stałych na uwagę zasługuje prawie trzykrotny spadek wartości pozostałych kosztów stałych przy dwukrotnym wzroście w 2015 r. w stosunku do 2014 r.

Niewątpliwie sytuacja ta miała związek z faktem dokonania w 2015 r. przez niektóre spółki energetyczne przeszacowania wartości zaewidencjonowanego majątku. W opinii spółek energetycznych zmiany sytuacji rynkowej i otoczenia regulacyjnego spowodowały osłabienie ich pozycji konkurencyjnej. Ze względu na ryzyko utraty wartości konwencjonalnych aktywów wytwórczych niektóre spółki energetyczne dokonały odpisów aktualizacyjnych, które ujęte zostały w kosztach operacyjnych.

Natomiast w 2016 r. niektóre spółki dokonały korekty odpisów aktualizacyjnych z 2015 r.

Rok 2016 był kolejnym, w którym przychody osiągnięte przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze umożliwiły pokrycie z nadwyżką poniesionych kosztów w zakresie działalności związanej z zaopatrzeniem odbiorców w ciepło. Wynik finansowy brutto ukształtował się na poziomie 1 804 223,3 tys. zł i był znacznie (7 razy) wyższy niż w 2015 r.

Znaczne zwiększenie wartości wyniku finansowego wiąże się również ze wzrostem rentowności przedsiębiorstw ciepłowniczych. Wskaźnik rentowności w 2016 r. ukształtował się na poziomie (+) 9,68% i wzrósł o 8,2 punktu procentowego w stosunku do 2015 r.

W latach 2002-2016 korzystne zmiany wykazały wskaźniki techniczne. Istotnie wzrosła w tym okresie sprawność wytwarzania, natomiast sprawność przesyłania kształtowała się na niemal niezmiennym poziomie. Na podkreślenie zasługuje znaczący spadek intensywności emisji, głównie pyłów, dwutlenku siarki oraz tlenków azotu.

Średnia cena jednoskładnikowa ciepła w 2016 r. ukształtowała się na poziomie 48,87 zł/GJ i była niższa o 0,2% od ceny z 2015 r. (48,97 zł/GJ). Na zróżnicowanie średnich cen jednoskładnikowych ciepła istotny wpływ ma nie tylko rodzaj paliwa zużywanego do wytwarzania ciepła ale również zakres usług świadczonych odbiorcom przez

przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie zaopatrzenia odbiorców w ciepło. Rok 2016 przyniósł również zmiany wskaźników finansowych - obniżyło się całkowite zadłużenie i wzrosła płynność finansowa przedsiębiorstw sektora w stosunku do roku ubiegłego.

Data publikacji : 23.08.2017

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)